

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 439/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11 CoPr 2/2018 z 25. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv podľa čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva vlastníť a užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoPr 2/2018 z 25. apríla 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej v spore o zaplatenie sumy 5 528,36 € s príslušenstvom proti Fondu na podporu vzdelávania v procesnom postavení žalobcu (ďalej len „žalobca“).

Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) rozhodol (v poradí druhým) rozsudkom sp. zn. 2 Cpr 3/2013 z 28. septembra 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým sťažovateľku zaviazal na zaplatenie istiny v sume 5 528,36 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % p. a. zo sumy 5 528,36 € od 16. októbra 2012 do zaplatenia. Okresný súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla: „... po tomto rozhodnutí súdu už nemala ďalej síl pokračovať v tomto spore, keď bola zaviazaná zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu a bola presvedčená, že ani jej odvolanie by na danej veci nič nezmenilo a to aj napriek tomu, že návrhy žalobcu proti jej ďalším bývalým kolegom, ktorí spadali do pôsobnosti Krajského súdu v Žiline tak ako sťažovateľa, boli zamietnuté.“

3. Krajský súd napadnutým rozhodnutím na základe odvolania žalobcu proti výroku o trovách konania zmenil rozsudok okresného súdu tak, že priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 50 %, v ostatnej časti ponechal rozsudok okresného súdu nezmenený.

4. Podľa názoru sťažovateľky: „... rozhodnutie súdu nezodpovedá právu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Kým u súdu prvej inštancie bol podiel žalobcu i sťažovateľky jedným z dôvodov na nepriznanie náhrady trov konania u odvolacieho súdu bola táto skutočnosť iba jediným dôvodom, prečo priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 50%. Na ostatné kritéria vrátane diametrálne rozdielnych súdnych rozhodnutí vôbec neprihliadol. Tvrdíme, že bolo povinnosťou aj odvolacieho súdu zaoberať sa všetkými

existujúcimi dôvodmi, ktoré zakladajú nepriznanie náhrady trov konania tak ako mu to prikazuje ust. § 257 CSP (neprimeraná tvrdosť, povaha a okolnosti sporu, rozdielnosť rozhodovania, zložitost' doposiaľ neriešenej právnej problematiky) ako aj judikatúra súdov, tak ako to správne uviedol súd prvej inštalncie.

Poukazujeme na to, že súd pri priznávaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania prihliadnuť a ktorý má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti. Ak súd prvej inštalncie uviedol, že predbežná suma, ktorú by mala žalovaná uhradiť je viac ako 13.000,- eur, je potrebné už prihliadať aj na to, že zaplataenie tejto sumy zasiahne výrazne a nepriaznivo aj do majetkovej sféry žalovanej a bolo treba skúmať aj sociálny aspekt sťažovateľky.“

5. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti nálezom: „Základné práva sťažovateľky... uvedené v čl. 46 ods. 1, Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo vlastníť majetok a právo na ochranu majetku zaručeného v č. 20 Ústavy SR a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru boli uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 11 CoPr 2/2018 zo dňa 25. 4. 2018 porušené.

Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 11CoPr 2/2018 zo dňa 25. 4. 2018 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

8. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

11. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

III.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

13. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a za zásadnú výsadu všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojevôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 13/2018, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

14. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedol: *«Odvolací súd síce rovnako ako súd prvej inštancie vzhliadol v okolnostiach prejednávanej veci dôvody hodné osobitného zreteľa, tak ako to predpokladá cit. ustanovenie § 257 CSP, avšak na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné žalobcovi priznať voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.*

V súdenom spore je pri rozhodovaní o náhrade trov konania v zmysle vyššie uvedených zásad pre aplikáciu ust. § 257 CSP potrebné zohľadniť podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu. Dohody o vykonaní práce, ktoré boli v konaní vyhlásené za absolútne neplatné, uzatvárala žalovaná spolu so žalobcom, aj napriek tomu, že jej bolo známe, že výkon funkcie Člena rady je čestný, teda bez nároku na odmenu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/435/2014 zo dňa 29.6.2016, v ktorom v skutkovo a právne obdobnej veci k obrane žalovanej spočívajúcej v argumentácii, že vo fonde boli takéto dohody dlhodobo uzatvárané s členmi rady a teda že žalovaná konala v dobrej viere a mala legitímne očakávania, poukázal na zásady rímskeho práva, ktoré sa uplatňujú aj v našom súkromnom práve, a to „ignorantia iuris non excusat“ - neznalosť zákona neospravedlňuje a tiež „vigilantibus iura scripta sunt“ - právo patrí bdelym. Navyše je potrebné poukázať, že žalovaná v začatom spore aktívnou obranou pokračovala a prijaté plnenie dobrovoľne nevrátila, aj napriek tomu, že už boli známe rozhodnutia iných súdov v danej problematike.

Nemožno však prehliadnuť nepochybniteľný podiel žalobcu na vzniknutej situácii.

Pokiaľ žalovaná namieta výšku uplatnených trov, ktoré predstavujú značnú sumu prevyšujúcu priznaný nárok, posúdiť účelnosť trov konania bude povinnosťou súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o ich výške.»

15. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého rozhodnutia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania (resp. povinnosti sťažovateľky nahradiť žalobcovi trovy konania) krajský súd riadne interpretoval príslušné zákonné ustanovenia. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať do interpretácie krajského

súdu a nahradzovať jeho prijaté právne závery. Závery krajského súdu v napadnutom rozhodnutí sú riadne uvedené, presvedčivé, jasné a netrpia absenciou logiky.

16. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 88/07, II. ÚS 13/2018).

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru, že medzi obsahom základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ústavy a čl. 6 dohovoru) a napadnutým rozhodnutím krajského súdu neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol rozhodnúť o porušení sťažovateľkou označených práv. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že záver krajského súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel zákona.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím krajského súdu

18. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť porušenia označených práv, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

19. Pokiaľ totiž sťažovateľka porušenie svojich práv podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv sťažovateľky podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, preto aj v tejto časti bolo treba jej sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, dospel k záveru, že je sťažnosť neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol a ďalšími nárokmi v nej uvedenými sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018